

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2026 -06- 15

ZAL. .... NR .....

Warszawa, 10 czerwca 2026 r.

RPW/45653/2026 P
Data: 2026-06-15

L.dz. 595/2026/W/SC/LP

Pan

Wojciech Brzozowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

biurorzecznika@brpo.gov.pl

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 26 maja 2026 r., znak ZPM.540.104.2026.JO, przedstawiam stanowisko dotyczące wyjaśnień Dyrektora Departamentu Prawa Migracyjnego Urzędu do Spraw Cudzoziemców („Urząd”) z dnia 15 maja 2026 r. DPM.07031.4.2026.

Po zapoznaniu się z pismem Urzędu należy wyrazić wątpliwość, czy przyjęty model funkcjonowania systemu Moduł Obsługi Spraw (MOS2) w wystarczającym stopniu realizuje konwencyjne (art. 6 ust. 3 EKPC, art. 47 ust. 1 KPP UE)¹, konstytucyjne (art. 2, art. 30 i art. 45 Konstytucji RP)² i ustawowe (art. 32 k.p.a.) gwarancje prawa strony do korzystania z pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

Jeżeli dobrze rozumiemy stanowisko Urzędu to opiera się ono na założeniu, że złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stanowi czynność wymagającą osobistego działania cudzoziemca, a zatem pozostaje poza zakresem działania pełnomocnika na podstawie art. 32 k.p.a. Taka interpretacja wydaje się jednak nadmiernie zawężająca. Należy zauważyć, że prawo strony do działania przez pełnomocnika stanowi jedną z podstawowych gwarancji procesowych składających się na prawo do obrony w postępowaniu administracyjnym. Współczesne rozumienie prawa do obrony nie ogranicza się wyłącznie do etapu po formalnym wszczęciu postępowania, lecz obejmuje stworzenie stronie realnej możliwości ochrony jej interesów we wszystkich istotnych fazach postępowania administracyjnego. Szczególnego znaczenia nabiera to w sprawach pobytowych, które charakteryzują się wysokim stopniem skomplikowania oraz doniosłymi konsekwencjami dla sytuacji życiowej cudzoziemca.

Nie budzi wątpliwości, że ustawodawca może zastrzec określone czynności do osobistego działania strony. Dotyczy to przykładowo pobrania odcisków linii papilarnych, osobistego stawiennictwa czy

¹ Por. wyroki TSUE z: 19.12.2019 r., C-752/18 i 14.05.2020 r., C-446/18

² Por. wyrok TK z 1.07.2008 r., SK 40/07

złożenia własnoręcznego podpisu pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej. Nie wynika jednak z tego automatycznie, że profesjonalny pełnomocnik powinien zostać całkowicie wyłączony z elektronicznego procesu przygotowania i złożenia wniosku. W praktyce bowiem system MOS2 został skonstruowany w sposób uniemożliwiający pełnomocnikowi samodzielny dostęp do sprawy prowadzonej za pośrednictwem systemu oraz wykonywanie czynności związanych z przygotowaniem i złożeniem wniosku. Oznacza to, że cudzoziemiec korzystający z pomocy profesjonalnego pełnomocnika znajduje się w sytuacji mniej korzystnej niż strona występująca samodzielnie, gdyż pełnomocnik nie może wykonywać pewnych czynności, które w tradycyjnym modelu postępowania stanowią istotę zastępstwa procesowego.

Nie można także utożsamiać prawa do pomocy prawnej przed złożeniem wniosku z prawem do działania przez pełnomocnika. Urząd wskazuje, że pełnomocnik może udzielać porad, konsultacji oraz asystować przy wypełnianiu formularza. Takie rozwiązanie nie stanowi jednak pełnej realizacji prawa do reprezentacji procesowej. Ogranicza ono rolę pełnomocnika do funkcji doradczej, podczas gdy istotą pełnomocnictwa procesowego jest możliwość podejmowania czynności w imieniu strony w granicach udzielonego umocowania.

Wątpliwości budzi również przyjęte przez Urząd założenie, że sam fakt składania przez cudzoziemca oświadczeń wiedzy pod rygorem odpowiedzialności karnej uzasadnia wyłączenie udziału pełnomocnika w obsłudze systemu. W wielu postępowaniach administracyjnych i sądowych strona składa osobiste oświadczenia lub podpisuje dokumenty zawierające oświadczenia wiedzy, co nie prowadzi do pozbawienia pełnomocnika możliwości działania w sprawie. Możliwe jest bowiem rozróżnienie pomiędzy osobistym złożeniem oświadczenia przez stronę, a obsługą postępowania przez pełnomocnika.

Z perspektywy standardów konwencyjnych i konstytucyjnych istotne jest, aby ograniczenia prawa do korzystania z pełnomocnika pozostawały proporcjonalne oraz nie naruszały jego istoty. Wyłączenie pełnomocników z dostępu do systemu MOS2 na określonym etapie postępowania wydaje się środkiem dalej idącym, niż jest to niezbędne dla zapewnienia autentyczności oświadczeń składanych przez cudzoziemców. Cel ten mógłby zostać osiągnięty również przy zastosowaniu rozwiązań umożliwiających funkcjonowanie kont pełnomocników lub nadawanie im odpowiednich uprawnień dostępowych przy jednoczesnym zachowaniu obowiązku osobistego podpisania i zatwierdzenia wniosku przez cudzoziemca.

W konsekwencji należy uznać, że choć przepisy mogą wymagać osobistego złożenia określonych oświadczeń przez cudzoziemca, nie przesądza to o zgodności z zasadą prawa do obrony takiego modelu systemu teleinformatycznego, który w praktyce marginalizuje rolę profesjonalnego pełnomocnika w najistotniejszej fazie postępowania tj. na etapie wszczynania sprawy. Jest to także istotne utrudnienie w przypadku osób o niższych kompetencjach cyfrowych i językowych, u których

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

może pojawić się ryzyko wykluczenia cyfrowego lub językowego wobec braku alternatywnej ścieżki uzyskania pomocy prawnej przy składaniu wniosków.

Z tych względów przedstawione przez Urząd wyjaśnienia nie usuwają wszystkich wątpliwości dotyczących zgodności funkcjonowania systemu MOS2 z gwarancjami prawa do obrony w postępowaniu administracyjnym, w tym korzystania z pomocy profesjonalnego pełnomocnika - wynikającymi ze standardów konwencyjnych, konstytucyjnych i ustawowych³, szczególnie jeżeli organ może podjąć wobec strony decyzję mającą negatywne dla niej skutki⁴.

PREZES
KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

Włodzimierz Chróścik

³ Por. wyroki TSUE z: 25.10.2011 r., C-110/10 P; 29.06.2023 r., C-756/21

⁴ Por. wyrok TS UE z 9.06.2005 r., C-287/02,